

Inhalt

Radencommunisme, eerste jaargang, nr. 10, juni 1939	1
Duitsland in de crisis van 1929.....	1
Het Duitse bankroet	1
Naar machtspolitiek	3
Het Duitse kapitaal onder curatele.....	3
Rusland en de grote nederlaag van de Duitse arbeidersklasse in 1933	4
De IIIe internationale laat de grondbeginselen van de proletarische bevrijdingsstrijd los	8
Rusland bewapent de Duitse bourgeoisie!	9
Nawoord van mei 1939.....	11
Het Japanse imperialisme (slot)	12
Het Japanse imperialisme in Mantsjoerije en China	12
Begin der Japanse penetratie in Mantsjoerije	12
Rusland en China in Mantsjoerije na 1922	12
Chinese concurrentie tegen Japan in Mantsjoerije	13
De “aanleiding”	13
De economische betekenis van Mantsjoerije voor Japan.....	16
De grondstoffen	16
Afzetgebied	16
Samenvatting:	17
Spaanse vluchtelingen!.....	18
De plaats van de oude vakverenigingen	19

Radencommunisme, eerste jaargang, nr. 10, juni 1939

Duitsland in de crisis van 1929

Het Duitse bankroet

In geen land ter wereld werkte de crisis van 1929 zo verwoestend en tegelijk zo “genezend” als in Duitsland. Wel zakte het bedrijfsleven in Amerika nog verder ineen dan in Duitsland, wel was het aantal werklozen in Amerika nog veel groter dan in Duitsland, maar Amerika had geen last van buitenlandse schuldeisers, terwijl Duitsland enorme betalingen in het buitenland had te doen.

Na de Eerst Wereldoorlog werd Duitsland bij het Verdrag van Versailles¹ ontwapend, een hele rij “onafhankelijke”, kleine staten werd in het leven geroepen, die onderling genoeg zouden krakelen, om Frankrijk de overheersende positie op het vaste land van Europa te verzekeren en toen kon de grote uitplundering van de Duitse arbeidersklasse beginnen. Deze bestond in de eerste plaats uit het opbrengen van een geweldig bedrag aan “oorlogsschulden”. De eerste betalingen werkten echter al dadelijk ontwrichtend op het hele Duitse bedrijfsleven, doordat er een ongekende inflatie uit voortspoot. De Duitse mark verloor praktisch iedere waarde. Van een verdere betaling van oorlogsschulden kon op deze voorwaarden geen sprake zijn en dus besloten de overwinnaars Duitsland eerst weer op de been te helpen, om daarna nieuwe aderlatingen te kunnen toepassen. De zieke moest eerst weer wat op krachten komen.

De overwinnaars besloten dus de mark opnieuw te stabiliseren. waartoe Amerika Duitsland een lening gaf van 800 miljoen mark (Dawes-lening²), haar ook daarna bleek het onmogelijk, om jaarlijks de miljarden uit de normale middelen op te brengen, zodat Duitsland telkens opnieuw leningen moest aangaan, om de oorlogsschulden te voldoen. De moeilijkheden leidden tot een nieuwe herziening van de betaling van de oorlogsschulden, zodat in 1930 het “Young-plan³” z'n beslag kreeg, Duitsland moest jaarlijks de som van 1.600 miljoen mark als oorlogsschuld betalen.

Het Young-plan is echter bij een plan gebleven, want de crisis mankte de uitvoering onmogelijk. Over de hele wereld kraakten de banken en stortten ze ineen. De Franse, de Engelse, de Amerikaanse, de Nederlandse, de Zwitserse banken begonnen allemaal hun kortlopende kredieten op te vragen. Er voltrok zich een enorme goudverplaatsing, waarbij meer dan de helft van het goud der wereld in Amerika en Frankrijk terecht kwam, zodat het “rotsvaste” Engelse pond zich niet kon handhaven.

In Duitsland werkten deze krediet-opzeggingen catastrofaal. De meeste staatsleningen waren leningen op korte termijn en daarnaast liepen de particuliere schulden der ondernemers, die in 1937 de som van 17.000 miljoen bereikt hadden, waarvan 12.000 miljoen op korte termijn. Nu was dit op zichzelf niet zo ernstig, maar de crisis had grote schade toegebracht aan de buitenlandse handel van Duitsland. Alle landen sloten hun grenzen door invoerrechten of contingenteringen, zodat de vorderingen op het buitenland snel terugliepen. Toen de buitenlandse banken dan ook begonnen met het opvragen der kortlopende kredieten, was het liedje gauw gezongen. In de tijd van tien dagen werd bij de Duitse banken 2.000 miljoen door het buitenland opgevraagd en tegen een dergelijke stormloop waren ze niet bestand. Er kon geen sprake zijn van een verdere betaling van de oorlogsschulden en evenmin van een regelmatige afwikkeling van de leningen.

De opperchirurg Amerika stelde dus met leedwezen vast, dat de Duitse patiënt aan verval van betaalkracht leed en dus eerst weer wat op de been geholpen moest worden. Zonder dat Duitsland er nog om gevraagd had, kwam Amerika reeds met het voorstel de betaling van de oorlogsschulden een jaar uit te stellen (Hoover moratorium⁴). Maar Frankrijk kon zich daarmee niet zonder meer verenigen. Frankrijk eiste, dat het “onvoorwaardelijke” deel van de oorlogsschulden, de eigenlijke “herstelbetalingen” in ieder geval moest doorgaan, wat een bedrag van 660 miljoen uitmaakte.

De overwinnaars overlegden dus opnieuw en maakten een lijst van de bezittingen en schulden van de Duitse bezittende klasse op, zoals dat bij een failliete boedel behoort (Layton-rapport). En ze constateerden, dat de patiënt ook de aderlating van die 660 miljoen niet kon doorstaan. Maar Frankrijk hield vast aan het “onvoorwaardelijke deel”, ofschoon het wel genoeg wilde nemen met een uitbetaling van 660 miljoen in spoorwegobligaties van de Duitse rijksspoorwegen, die dan onder de belanghebbenden konden verdeeld worden. Het Rijk zou deze obligaties dan binnen tien jaar terug moeten kopen. Aldus geschiedde.

Het moratorium ontsloeg Duitsland dus van de betaling van die 1.600 miljoen, die op 1 juli 1931 voldaan moest worden. Maar dat gaf toch geen verlichting, omdat het buitenland verder voortging met het opvragen van de korte kredieten. En zo waren dan de Duitse banken verplicht op 12 juli hun loketten te sluiten. De Duitse bourgeoisie was bankroet. De overwinnaars konden met hun schuldbekentenissen voor de gesloten deuren van de bankgebouwen komen. De patiënt, die volgens de berekeningen van het Amerikaanse *Institute of Economics* tot 1 januari 1931 de som van 34½ miljard goudmark aan oorlogsschulden had betaald, was volkomen uitgeput.

¹ Verdrag van Versailles (1919), [https://nl.wikipedia.org/wiki/Verdrag_van_Versailles_\(1919\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Verdrag_van_Versailles_(1919)).

² Dawes-plan, <https://nl.wikipedia.org/wiki/Dawesplan>.

³ Young-plan, <https://nl.wikipedia.org/wiki/Young-plan>.

⁴ Hoover Moratorium, https://en.wikipedia.org/wiki/Hoover_Moratorium.

Naar machtspolitiek

De zaak was nu maar, hoe konden de overwinnaars de failliete boedel overnemen, of hoe konden ze de patiënt weer op krachten brengen, om er nieuwe miljarden uit te halen? Bij een regelmatige afwikkeling van een faillissement zou de Duitse bourgeoisie haar aandelen in fabrieken en bedrijven aan haar buitenlandse schuldeisers moeten overdragen, zoals ze de spoorwegobligaties had moeten afstaan. Ze zou praktisch onteigend worden. Daarbij zou Duitsland tot "koloniaal gebied" worden en de Duitse bourgeoisie zou de concern-beambte van het uitbuitende, buitenlandse kapitaal zijn.

Maar met een dergelijke afwikkeling van zaken viel niet te rekenen. Reeds vroeger had Frankrijk zo iets geprobeerd met de Ruhrbezetting⁵ (1923). Maar dat kostte meer dan het opbracht, doordat de Duitse bourgeoisie het hele Roergebied door een staking lam legde. De ondernemers sloten de bedrijven en keerden de arbeiders een geregelde ondersteuning uit. *De Duitse bourgeoisie was niet van plan, zich zonder meer te laten onteigenen.* En nu, 1931, bij de krachtige ontwikkeling van de nationaalsocialistische beweging, was zij dit minder dan ooit. Jarenlang was de binnenlandse politiek beheerst door de strijd om "vervulling" van de eisen der overwinnaars, of de gewelddadige verbreking van het Verdrag van Versailles. Jarenlang had de Duitse bourgeoisie, de sociaaldemocratie en de vakbeweging daarbij, de politiek van Stresemann⁶, de politiek van de "vervulling" gevolgd, zolang de bezittende klasse aan deze "vervulling" kon verdienen en haar productieapparaat kon perfectioneren. Maar nu met het bankroet de praktische onteigening dreigde nu ging ze zich oriënteren op de gewelddadige doorbreking van het Verdrag van Versailles. Daarom ligt in het jaar 1931 de tijd van de machtsontplooiing van de Duitse bourgeoisie. Ze gaat dan de grote strijd voor het behoud van haar kapitalen beginnen. Dat is geen strijd voor een afzetgoed hier, of een grondstofgebied daar. Het gaat er ook niet om, of ze hier of daar koloniën door de overwinnaars krijgt "toegewezen". Het gaat ook niet om een gunstig handelsverdrag met een of ander land, of voordelige contingenten, waarbij de gemaakte winst toch naar de buitenlandse kapitalisten afvloeit. *De Duitse bourgeoisie kan zich alleen aan de onteigening onttrekken, door zelf als nieuwe wereldmacht op het strijdtoneel te verschijnen.*

Hoe ze dat zou doen, daarvan was ze zichzelf nog allerm minst bewust. En ook de nationaalsocialistische partij, die in maart 1935 aan het bewind kwam, had daarvan nog geen voorstelling. De hele politieke en economische ontwikkeling van het Duitsland na 1931 wordt enkel gedragen door het besef, dat alleen militaire machtsontplooiing tegenover de deurwaarders Amerika, Frankrijk en Engeland hen voor ondergang als kapitalisten kan behoeden. Dit besef werkt niet volgens een "plan", maar gaat de wegen, die het ogenblik biedt. Dit besef van de bezittende klasse in Duitsland bepaalt tegelijk, dat de oude politieke leiders, die in de school van de "vervullingspolitiek" groot geworden zijn, deze taak niet kunnen vervullen. De nieuwe machtsdragers moeten zo weinig mogelijk belast zijn met de tradities van de vroegere compromissen. Zodoende kon de nationaalsocialistische partij, waarvan de leden voor een goed deel uit een ander sociaal milieu komen, de concentratie van de Duitse militaire en kapitaalmacht veel beter voltrekken, dan de veel meer ervaren, traditionele politici dat konden.

Het Duitse kapitaal onder curatele

Ondertussen stonden de schuldeisers in 1931 nog voor de gesloten bankdeuren te beraadslagen, hoe ze de patiënt verder zouden kunnen villen. Rijkskanselier Brüning⁷ stelde hen gerust met de verklaring, dat hij de oude "vervullingspolitiek" zou voortzetten, zover er iets te vervullen was. Ieder zou "het zijne" krijgen, als hij maar geduld had. In deze omstandigheden namen de schuldeisers van verschillende landen er genoeg mee, dat hun uitbetaling opgeschort zou worden, als regelmatig een deel zou worden afbetaald (Stilhalte-overeenkomst). Regelmatig moest een balans van de bezittingen en schulden van de Duitse bezittende klasse worden gemaakt, om te kunnen zien, of de afbetalingen inderdaad voldoende waren. Praktisch was de Duitse bezittende klasse dus onder curatele gesneld. Daarnaast waren dan onderhandelingen gaande, om de kredieten op korte termijn om te zetten in leningen lange termijn, wat natuurlijk een blijvende last op het Duitse kapitaal betekende. Brüning heeft inderdaad de oude "vervullingspolitiek" doorgezet. Van 1 augustus 1931 tot 1 januari 1932 werd nog de som van 1.200 miljoen afgelost.

In de tegenwoordige omstandigheden, bij de geringe omvang van de Duitse uitvoer, had deze "vervullingspolitiek" echter gevolgen, waarvan men de draagwijdte geenszins voorzag. Wilde Brüning de

⁵ Hier stond Roer, dat is de Duitse Rur, niet de Ruhr; <https://nl.wikipedia.org/wiki/Ruhrbezetting>

⁶ Gustav Stresemann (1878-1929), https://nl.wikipedia.org/wiki/Gustav_Stresemann.

⁷ Heinrich Brüning (1885-1970), https://nl.wikipedia.org/wiki/Heinrich_Br%C3%BCning.

buitenlandse verplichtingen zoveel mogelijk voldoen, dan moest de regering de beschikking krijgen over alle buitenlandse betaalmiddelen, die in het Duitse rijk maar te krijgen waren. Bovendien moest de invoer van grondstoffen voor de industrie ook verder voortgaan, zodat alle buitenlandse betaalmiddelen bijeengeschaapt moesten worden en zoveel mogelijk "planmatig" worden verdeeld. Daarom bepaalde Brüning per noodverordening, dat alle ondernemers, die over meer dan 20.000 mark aan buitenlandse betaalmiddelen beschikten, deze binnen een week bij de rijksbank moesten aanbieden ter inning (juli 1931). Alle deviezen van het Duitse rijk werden zodoende in een centraal punt samengevat. Verder werd per noodverordening bepaald, dat alle exporteurs een nota van de geleverde goederen met de gemaakte prijzen bij de rijksbank moesten inleveren, zodat men daar een overzicht over de hele Duitse export kreeg. De ondernemers, die buitenlandse betalingen te verrichten hadden, konden de benodigde deviezen bij de rijksbank aanvragen en deze besliste dan of ze toegewezen werden of niet. Zo leidde de deviezencontrole tot een *controle op de hele Duitse buitenlandse handel, zowel van de invoer als van de uitvoer*. Zo leidde de vervullingspolitiek bij de heersende deviezennood tot de moeilijkheid van het beheersen van een belangrijk deel van het bedrijfsleven, hoewel dit zeker niet in de oorspronkelijke bedoeling lag.

Het bleek echter al heel gauw, dat het beheersen van de buitenlandse handel niet voldoende was, om de buitenlandse betaalmiddelen te beheersen. De kapitaalvlucht deed zich gevoelen in de vorm van de verkoop van effecten. Effectenbezitters verkochten hun effecten op de Duitse beurs. De opbrengst werd dan in Duits geld op een bank gezet, waarna de bezitters dan in het buitenland aan een bankier opdracht gaven, daar voor hun rekening buitenlandse effecten te kopen. Hierdoor steeg dus weer het bedrag, dat de Duitse banken in buitenlandse betaalmiddelen moesten voldoen. Er kwam dus een nieuwe noodverordening betreffende de kapitaalvlucht. De bank-saldi, die uit de verkoop van effecten ontstaan waren, werden geblokkeerd. Ze mochten niet met het buitenland verrekend worden en konden alleen voor binnenlandse belegging worden gebruikt. Zo voerde de vervullingspolitiek bij de heersende deviezennood tot het begin van de *controle op de kapitaalbelegging*, wat zeker niet in de oorspronkelijke bedoeling gelegen heeft (november 1931). Zo legde de vervullingspolitiek van Brüning de grondslag voor de ontwikkeling van z'n tegenpool, de machtspolitiek, die de klauwen van de Duitse roofvogel, de Duitse adelaar, zou scherpen. Het is dan ook volkomen juist, als het "Algemeen Handelsblad" van 16 april 1939 dit als volgt formuleert:

"Het is uit economisch oogpunt buitengewoon interessant, na te gaan, hoe Duitsland, al sedert 1931 in de richting werd gestuurd, welke zich als een noodlot scheen te moeten doorzetten, onverschillig de regeringsvorm des lands; ja, men zou zelfs de stelling kunnen verdedigen, dat de politieke reorganisatie, welke plaats vond in 1933, voornamelijk *het gevolg* was van de economische ontwikkeling der daaraan voorafgaande periode. Toen Duitsland in juni 1931 tot deviezenmaatregelen overging, schiep de toenmalige regering Brüning daarmee de eerste omstandigheid, welke zou leiden tot de totalitaire economie, welke wij thans in Duitsland zien."

(wordt vervolgd)

Postabonnees opgelet!

Voor de meeste van onze postabonnees loopt het abonnement bij vooruitbetaling (10 nummers à 70 cent) met dit nummer af. Wie zijn abonnement wil vernieuwen gelieve opnieuw voor 10 nummers te storten op rekening van J. Meijer. *Het volgend nummer wordt alleen toegezonden aan hen, die hun abonnement hebben vernieuwd.*

POSTGIRO 316 779

Het bedrag kan ook in postzegels worden opgestuurd!

Rusland en de grote nederlaag van de Duitse arbeidersklasse in 1933

Toen ons tijdschrift nog uitkwam onder de naam van P.I.C., drukten wij in het maartnummer 1933 (bij de verovering van de macht door Hitler) een artikel af, getiteld "Klassenstrijd in Duitsland". Omdat in dit artikel veel materiaal is dat onze tegenwoordige lezers nog niet kennen drukken wij het, iets verkort, nog eens af. Het luidde als volgt:

[...] De K.P.D. is in de illegaliteit gedreven en staat nu voor de scherven van haar eigen politiek. De K.P.D. was sinds jaren de grote ideologische bondgenoot en tegelijk concurrent van het fascisme voor zover het de nationalistische ophitsing der massa's betrof. Niet alleen op de sociaaldemocratie en de vakbeweging maar ook op

de derde internationale en haar handlanger de K.P.D. rust de zware schuld van de voorbereiding van deze ontzettende nederlaag van de arbeidersklasse, doordat ze niet de belangen der proletarische revolutie, de ontwikkeling van het proletarisch bewustzijn, tot middelpunt van haar werkzaamheid maakte, maar de belangen van de Russische staat. Rusland, dat in 1921 in de diepste ellende verkeerde, onder andere doordat de door het westers kapitaal gefinancierde legers van de contrarevolutie een bovenmenselijke strijd op 23 fronten deed ontbranden, moest vóór alles trachten zijn bedrijfsleven opnieuw op te bouwen. Het moest daartoe machines en grondstoffen die het zelf nog niet kon vervaardigen uit het buitenland betrekken en dus was er alles aan gelegen, *handelsverdragen* met de kapitalistische mogendheden af te sluiten. Daarom moesten in de kapitalistische landen de brede massa's tot hulptroepen voor de buitenlandse handelspolitiek van Rusland gemaakt worden. De arbeidende massa's moesten twee dingen bewerkstelligen; ten eerste moesten ze een kracht tegen de bourgeoisieën vormen, om Rusland op militair gebied geen moeilijkheden in de weg te leggen en ten tweede moesten zij ze dwingen, een vredelievende handelspolitiek tegenover Rusland te voeren. Bij de desolate toestand waarin Rusland verkeerde, was dit land bij een revolutie, in het bijzonder in Duitsland, *niet* gebaat, omdat deze het bedrijfsleven volkomen zou ontwrichten en de directe hulp die Rusland voor zijn opbouw nodig had zou doen uitblijven. Rusland was wel gebaat bij een regeringswisseling in de kapitalistische landen, die in regelmatig ruilverkeer met Rusland wilde treden en de benodigde machines en grondstoffen op krediet wilde leveren.

Voor deze politiek waren brede massapartijen nodig met een sterk burgerlijke inslag. Daarom ging de Derde Internationale er in 1921 toe over, de uitgesproken revolutionaire groeperingen, zoals in Duitsland de K.A.P.D. en in Italië de Bordigisten, uit haar rijen te stoten, om aansluiting te zoeken bij de linkse sociaaldemocraten (in Duitsland smolt de U.S.P. samen met de C.P. tot de Verenigde Communistische Partij⁸).

De K.P.D. moest nu de massa veroveren ook al was deze niet communistisch. Voor de doeleinden van de Derde Internationale was het werken met onbewuste massa's de voorwaarde om haar politieke doeleinden van steun aan Rusland, het achterstellen van de belangen van de revolutie bij de belangen van de Russische opbouw, te kunnen doorvoeren. "Onderaan" was de onbewuste massa, die moest varen in het kielzog van de partijbonzen "aan de top", die de politiek bepalen. Het beheersen van onbewuste massa's bepaalt dat ieder eigen initiatief dat van onder naar boven welt, wordt onderdrukt: het organisatorisch apparaat kan alleen bezet worden met gewillige werktuigen van de opperste leiding, met marionetten, die alleen in leidende functies komen doordat zij ieder zelfstandig oordeel missen. De communistische partijen vormen daarom de organisatie van de geestelijke armoede van het proletariaat.

De K.P.D. moest nu de massa veroveren, om tot massapartij te worden. Daarom stelde zij geen waarlijk revolutionaire parolen op, maar sloot zij aan bij de burgerlijke instincten der massa's. Het nationalisme, dat diep in de intellectuele, kleinburgerlijke en proletarische lagen wortelde werd het uitgangspunt voor de groei naar de massapartij. En dus veroverde de K.P.D. de massa niet, maar de K.P.D. werd veroverd door de burgerlijke massa.

De uitplundering van de Duitse massa's door het Verdrag van Versailles⁹ was het aangrijpingsvlak voor de groei naar de massapartij en voor de groei naar de regeringsmacht. De kapitalisten uit de overwinnende landen trokken jaarlijks enorme sommen uit de Duitse bevolking. Zodat de Derde Internationale verklaarde, dat Duitsland feitelijk tot koloniaal gebied was geworden, waar de vreemde kapitalisten een gemakkelijk arbeidsloos inkomen vandaan sleepten. Duitsland had zijn "onafhankelijkheid" verloren, het was een door vreemde overheersers "onderdrukt" land geworden. Duitsland was van een imperialistische land geworden tot een "natie", die nog voor zijn nationale "onafhankelijkheid" moest vechten tegen de vreemde overheersers! En we weten dat dit in Moskouse taal betekent: een eenheidsfront met kapitalistische klassen die zich ook van het vreemde juk willen bevrijden!

Zó stelde de K.P.D. of liever Moskou de kwestie ook voor Duitsland. De formulering daarvan vinden we in de "Stellingen en resoluties aangenomen in het uitvoerend comité van de Derde Internationale" in december 1926"; zie *Inprecorr*¹⁰, nr. 11, blz. 220, Engelse uitgave. Ze luidde als volgt:

"Voor zover Duitsland een overwonnen en uitgeplunderd land was, onderworpen door het overwinnende imperialisme van de Entente en dientengevolge een land werd, dat onder bepaalde voorwaarden in staat was *een rechtvaardige oorlog voor nationale bevrijding* tegen de imperialisten van de Entente te voeren, en voor zover deze

⁸ **Vereinigte Kommunistische Partei Deutschlands**, https://de.wikipedia.org/wiki/Vereinigte_Kommunistische_Partei_Deutschlands

⁹ **Verdrag van Versailles**: [https://nl.wikipedia.org/wiki/Verdrag_van_Versailles_\(1919\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Verdrag_van_Versailles_(1919)).

¹⁰ **Inprecor**, <https://en.wikipedia.org/wiki/Inprecor>.

verdediging van haar onafhankelijkheid door de bourgeoisie werd gesaboteerd was het de taak van de communisten, de laffe en aarzelende onwil wil der Duitse bourgeoisie tegen het Entente¹¹-imperialisme op te stuwen door een krachtige tussenkomst van de arbeidende massa's. In dit geval was het noodzakelijk de kapitalisten als de verraders van de gehele Duitse natie te doen zien en *het proletariaat als de enige werkelijke strijders voor de bevrijding van het gehele land tegen de vreemde imperialisten te tonen* [...] Daarom kon de arbeidende klasse de kwestie van de nationale verdediging voor Duitsland niet zo stellen als zij het in een imperialistisch Duitsland had moeten doen.“

Zoals hierboven reeds werd aangegeven was de Duitse bourgeoisie te laf om “de rechtvaardige oorlog voor nationale bevrijding” te voeren. Wij voor ons geloven echter niet aan die lafheid, maar zoeken de verklaring in het feit, dat de grote bourgeoisie aan de vreemde overheersers schatten verdiende door de leverantie der oorlogsschattingen. Maar de intellectuelen, de handeldrijvende middenstand, de beambten en het proletariaat waren het kind van de rekening, omdat ze tot op het gebeente werden uitgezogen. Zo ontstonden *twee* belangrijke partijen die de “nationale bevrijdingsstrijd” wel wilden voeren, namelijk de fascistische partij der intellectuelen en het kleinburgerdom der K.P.D. Ze stonden enerzijds als ideologische bondgenoten voor een gemeenschappelijke taak en anderzijds als concurrenten die elkaar in nationalistische oorlogsophitsing de loef poogden af te steken. Daaruit is ook het verschijnsel te verklaren, dat er voortdurend een groot ledenverloop is geweest van de fascistten naar de communisten en van de communisten naar de fascistten.

Om tot regerende massapartij te worden moest de proletarische revolutie van het program geschrapt worden en vervangen worden door: *op voor een arbeidersregering!* Door een machtige “volksbeweging” moest de regering tot aftreden gedwongen worden, waarbij dan een ministerswisseling een arbeidersregering aan het bewind moest brengen. Zoals bekend is dit in Saksen gelukt, er kwam een arbeidersregering tot stand, waarbij de S.P.D. en de K.P.D. de ministerszetels deelden. De taak van deze arbeidersregering was natuurlijk niet de doorvoering van de sociale revolutie, dat kan geen enkele regering, de taak was zelfs niet de directe opheffing van het Verdrag van Versailles. Radek¹² zegt in zijn bestrijding van de slappe houding van de “Vorwärts”¹³:

“En hebben wij de plicht te strijden tegen de verslaving van Duitsland door het Verdrag van Versailles? De Vorwärts kan dit niet ontkennen [...] En wij beloven de massa's niet, dat als heden in Duitsland een arbeidersregering komt, deze in staat zou zijn de last van Versailles in een handomdraai van Duitslands schouders te nemen. Haar wij weten ten eerste dat wij zouden proberen deze last van de schouders van de armen van de arbeiders te nemen, dat wij de last op hen zouden leggen die haar kunnen dragen. Ten tweede weten wij ook, dat wij tegen het Verdrag van Versailles konden en zouden strijden zoals het Russische volk gestreden heeft en strijdt tegen de pogingen tot verslaving. De arbeidersregering [...] *zou moedig, indien nodig, ook de gewapende strijd tegen het verdrag van Versailles voorbereiden!*” (Radek in de brochure Schlageter¹⁴, blz. 7, vetgedrukt door Radek).

De rechtvaardige oorlog voor nationale bevrijding onder directe aanvoering van de oude Duitse generaals of, als de bourgeoisie te laf was, onder leiding van een “arbeidersregering” werd de hoeksteen der K.P.D.-politiek. Daarbij werd bewust aangestuurd op een samengaan van de twee partijen, die voor de “vrijheid van het Duitse volk” streden: de fascistische partij en de K.P.D. Graaf Reventlow¹⁵, de leider van de fascistten, schreef hoofdartikelen over de samenwerking in de “Rote Fahne”¹⁶, welke door Radek, eveneens in de “Rote Fahne” werden beantwoord. Omgekeerd gingen de kopstukken der K.P.D. met hun nationalistische ophitsing naar de fascistische intellectuelen. Zo sprak Ruth Fischer¹⁷ (bestuur der K.P.D.) op 25 juli 1923 in een vergadering van studenten te Berlijn over het onderwerp: waarvoor stierf Schlageter? (opmerking: Schlageter was een fascist die door de Fransen tijdens de Ruhr-bezetting werd doodgeschoten). Zij sprak de heren fascistten als volgt toe:

¹¹ Entente: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Entente>.

¹² Karl Radek (1885-1939), https://nl.wikipedia.org/wiki/Karl_Radek.

¹³ Vorwärts, <https://en.wikipedia.org/wiki/Vorw%C3%A4rts>.

¹⁴ Niet in: Karl Radek, Leo Schlageter: The Wanderer into the Void, June 1923, <https://www.marxists.org/archive/radek/1923/06/schlageter.htm>. Wellicht deze: <https://www.marxists.org/archive/radek/1922/versailles/part1.html#intro>; Albert Leo Schlageter (1894-1923), https://nl.wikipedia.org/wiki/Albert_Leo_Schlageter.

¹⁵ Ernst Graf zu Reventlow (1869-1943), https://de.wikipedia.org/wiki/Ernst_Graf_zu_Reventlow.

¹⁶ Rote Fahne : https://de.wikipedia.org/wiki/Die_Rote_Fahne.

¹⁷ Ruth Fischer (1895-1961), [https://nl.wikipedia.org/wiki/Ruth_Fischer_\(politica\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Ruth_Fischer_(politica)).

“Het Duitse rijk, de Duitse cultuurgemeenschap, de eenheid van de natie, kunnen allen gered worden, als gij, mijn heren van de Duits-völkische zijde (dat zijn de fascisten) erkent, dat gij gemeenzaam moet strijden met de massa's, die in de communistische partij georganiseerd zijn [...] Gij roept tegen het jodenkapitaal op, mijne heren? Volkomen juist. Trap de jodenkapitalisten neer, hang ze op aan de lantaarn, vernietig ze!!!”

Na deze pracht inleiding betreffende de proletarische strategie van de K.P.D. volgde de discussie, waarbij dr. Rosenberg¹⁸ (K.P.D.) op de volgende wijze een eenheidsfront met de fascisten bepleitte:

“De K.P.D. zou met een grote lijst van doden naar voren kunnen komen (Liebknecht, Luxemburg), maar het verleden moet begraven blijven, het gaat er nu om, de dingen die ons verenigen naar voren te brengen.”

En de “Rote Fahne” van 18 augustus 1923 veroorlooft zich de opmerking:

“Zelfs met lui, die Liebknecht en Rosa Luxemburg vermoord hebben zullen wij samengaan, als ze in onze rijen treden.”

Toch kon het niet tot een daadwerkelijk eenheidsfront komen, omdat de K.P.D. van twee wallen moest eten. Naast de nationalistische verpesting van de massa's moest ze tevens de dagelijkse klassenstrijd voeren en vormden ze een element van onrust in het Duitse bedrijfsleven. De kleinburgerlijke middenstanders en intellectuele van de fascistische aanhang zagen hierin een bedreiging van hun levensbelangen, zodat ze een direct samengaan met de K.P.D. niet aandurfd. De K.P.D. ondervond hiervan geen nadeel, want zij groeide werkelijk tot massapartij. De fascistische partij daarentegen maakte geen noemenswaardige vorderingen. De oorzaak daarvan ligt, zoals reeds opgemerkt is, in de remmende invloed van het grootkapitaal. Zolang dit nog aan de uitplundering van de massa door het Entente-kapitaal schatten verdiende, volgde het de “verzoeningspolitiek” van Rathenau¹⁹, Stresemann. Maar toen Noord-Frankrijk was opgebouwd en de leveringen in “natura” werden stopgezet veranderde dit. Met het ophouden van deze leveringen was een groot deel van het afzetgebied van het Duitse grootkapitaal drooggelegd. De “lafheid” van het Duitse grootkapitaal veranderde in moed. Ook dit gaat de strijd tegen het Verdrag van Versailles beginnen, omdat haar belegde miljoenen gevaar gaan lopen. Zodoende zien wij sinds 1928 een plotselinge snelle stijging van de fascistische beweging: ze wordt nu door het grootkapitaal gefinancierd.

Terwijl het fascisme eerst een beweging van de handeldrijvende middenstand, de intellectuelen en het beambtendom was, wordt het nu een beweging in dienst van het groot-kapitaal, die al deze lagen van de bevolking voor zijn wagen spant, wat door middel van de pers niet al te moeilijk viel. In wezen is deze ongehoorde groei van het fascisme dus een crisisverschijnsel. En wel in deze zin, dat de winsten opgehouden hebben te vloeien, zodat de kapitalen met vernietiging worden bedreigd. Daarom *moet* de Duitse bourgeoisie zich nu voor een nieuwe oorlog gereed maken... zoals alle andere staten ook doen. Daarom *moet* ze nu het Verdrag van Versailles doorbreken, *moet* ze een nieuw leger opbouwen, *moet* ze de “gelijkberechtigtheid” met de andere bourgeoisieën eisen.

¹⁸ Alfred Rosenberg (1893-1946), https://nl.wikipedia.org/wiki/Alfred_Rosenberg.

¹⁹ Walther Rathenau (1867-1922), https://nl.wikipedia.org/wiki/Walther_Rathenau.

De IIIe internationale laat de grondbeginselen van de proletarische bevrijdingsstrijd los

We lieten hier boven zien, hoe de K.P.D. nu staat voor de ruine van haar eigen politiek, hoe ze nationalistische geesten heeft helpen groot maken, waarvan ze tenslotte zelf het slachtoffer weid. Of eigenlijk is het niet de politiek der K.P.D., want deze kan en ken nooit zelf politiek bepalen; het is Rusland, dat door middel van zijn buitenlandse filiaal de K.P.D. deze ontzettende debacle over de Duitse arbeidersklasse bracht. In z'n drang naar het snel oefenen van invloed op de militaire en handelspolitiek van de kapitalistische landen ten opzichte van Rusland heeft het de Derde Internationale de K.P.D. gedwongen de grondbeginselen van de proletarische bevrijdingsstrijd prijs te geven en over te lopen naar de grootscheepse proletariërs-verpeesting inzake *de gemeenschappelijke belangen*, die het proletariaat en de bourgeoisie op bepaalde punten zouden hebben.

Het is echter juist de grootste verovering van het proletarisch bewustzijn, dat we tot het inzicht gekomen zijn, dat proletariaat en bourgeoisie *niets*, maar dan ook letterlijk *niets* gemeen hebben. De "eenheid van de natie", of de "duitse cultuurgemeenschap", waarmee Ruth Fischer (K.P.D.) de arbeiders bedriegt, de strijd om de rechten van het Duitse "volk", waarmee Radek zijn steentje in de arbeidersverdomming bijdraagt, bestaan helemaal niet. Rosa Luxemburg²⁰ schreef reeds in 1908 in een pools tijdschrift ("Przegłoud Socjaldemokratyczny") een serie artikelen over "Het nationaliteiten vraagstuk en de autonomie" (=zelfbestuur), waaraan we hieronder een en ander ontleen (vertaald uit K.A.Z.²¹, nr. 25, maart 1927):

"In een klassenmaatschappij bestaat 'Het Volk' als sociaal-politieke eenheid niet! Daarentegen bestaan in ieder volk klassen met tegengestelde belangen en 'rechten'. Er is letterlijk geen maatschappelijk gebied van de ruwste tot de fijnste morele verhoudingen, waarin de bezittende klassen en het klassenbewuste proletariaat overeenkomen, waar zij als ongedeelde nationale Eenheid zou kunnen optreden. Op het gebied van de economische verhoudingen vertegenwoordigt de burgerlijke overal de belangen der uitbuiting en het proletariaat de belangen van de arbeid. Op het gebied der rechtsverhoudingen is het privaatbezit de grondsteen van de burgerlijke maatschappij, terwijl het belang van het proletariaat de bevrijding van de bezitsloze mens van de heerschappij van de eigendom verlangt. Op het gebied van de rechtbank vertegenwoordigt de burgerlijke maatschappij het klassen-'recht', het recht van de dikbuiken en heersenden, terwijl het proletariaat de grondstelling verdedigt, dat men de sociale invloeden op de mens en de menselijkheid in aanmerking moet nemen [...] Zelfs op het gebied der zogenaamde *algemeen menselijke begrippen*, in de inzichten omtrent kunst, de opvoeding, vertegenwoordigen de belangen, de wereldbeschouwing en idealen van de bourgeoisie en die van het proletariaat *twee afzonderlijke kampen*, die door een afgrond gescheiden zijn [...] Omdat juist de begrippen 'volk', 'recht' en 'wil van het volk' als een ongedeelde geheel [...] een overblijfsel is uit een tijd van de onrijpe en onbewuste tegenstelling tussen bourgeoisie en proletariaat, daarom is het gebruik *een onoverbrugbare tegenstelling* gezien uit de gezichtshoek van het klassenbewuste en zelfstandig georganiseerde proletariaat [...] Het zelfbeschikkingsrecht van de volkeren zal eerst in die maatschappelijke orde ophouden een frase te zijn, waar ook het 'recht op arbeid' heeft opgehouden alleen maar rook te zijn [...]."

Dit inzicht, dat bourgeoisie en proletariaat hoegenaamd niets gemeen hebben, is de hoeksteen van de proletarische bewustwording. Het is onze huidige zwakte en onze toekomstige kracht. Onze talrijke klasse van rijkdom voortbrengende armoedzaaiers kan alleen rijk worden in dit klassen-inzicht, in deze bewustwording. Daarom is dit het middelpin van waaruit ons hele denken en doen straalt, zonder ons op *schijnmacht* van samenwerking met andere klassen te laten leiden. Wie nog gemeenschappelijke belangen van onderdrukkers en onderdrukten ziet, wie nog schermt met woorden als "de eenheid van de natie", de "bevrijding van het 'volk'", de rechten van een "volk", bewijst daarmee, dat hij nog vaart in het kielzog van de burgerlijke denkwijze. En wie nog met dergelijke begrippen opereert tegen beter weten in, zoals de Derde Internationale en haar aanhang, is een bewuste bedrieger van het proletariaat. Wij beschuldigen de Derde Internationale, dat ze ter wille van het Russische staatsbelang de eenvoudigste beginselen van de proletarische maatschappijbeschouwing om hals brengt, om in dit opzicht met pak en zak naar de bourgeoisie over te lopen, de arbeidende massa's daarbij overleverend aan ontzettende nederlagen, zoals de Duitse arbeidersklasse er een bij de Hitler-dictatuur heeft kunnen

²⁰ Rosa Luxemburg (1871-1919), https://nl.wikipedia.org/wiki/Rosa_Luxemburg

²¹ Kommunistische Arbeiter-Zeitung (Berlin) 1920-1932; <https://aaap.be/Pages/KAZ-Berlin.html>.

incasseren. Want het noodlottige van deze burgerlijke denkwijze is, dat de arbeiders in hun zwakte hulp en steun zoeken waar deze niet is, namelijk bij andere klassen, waarmee ze hun eigen nederlagen voorbereiden.

Rusland bewapent de Duitse bourgeoisie!

In de strijd om de handelsverdragen tussen het Russische staatskapitalisme en het privaat-kapitalisme van de andere landen volstond Rusland niet met de geestelijke verpesting van de massa's, maar ze verleende directe militaire steun aan de Duitse bourgeoisie, dat is aan de Duitse contrarevolutie. In een geheim militair verdrag van 15 maart 1922 tussen de Duitse en de Russische machthebbers, werd de Duitse oorlogsindustrie, die door het Verdrag van Versailles aan banden gelegd was, voor een deel naar Russische bodem overgebracht (de tekst van dit verdrag, benevens de sleutel voor de code-woorden zijn afgedrukt in K.A.Z., nr. 59, 9e jaargang 1928). Het enige, wat de massa's in "de meest democratische republiek ter wereld", Duitsland, voorlopig van het geval gewaar werden, was, dat de rijksregering bij de Rijksdag een fonds van 60 miljoen mark vroeg voor een "bijzondere afdeling" van de Rijksweer, waarbij "in het belang der natie" geen "nadere aanduiding" gegeven kon worden. Tot ieders verbazing stemde ook de K.P.D. op 23 maart 1926 tezamen met de Duits-nationalen en de Völkischen (de fascist) voor deze versterking van de contrarevolutie. Van de honderden miljoenen, die reeds voor die tijd in de "zaak" gestoken worden, vernam men eerst later. Het spreekt vanzelf, dat de sociaaldemocratie haar vaderlandse plicht in deze ook niet verzaakte; de overeenkomst kwam trouwens onder Ebert²² tot stand. In roerende eensgezindheid stond "het gehele volk" achter de regering. De nationale gedachte overheerste de nationale geschillen, of zoals Radek het zegt: "de zaak van het volk tot de zaak van de natie gemaakt, maakt de zaak van de natie tot de zaak van het volk".

Het spreekt vanzelf, dat het voor de K.P.D. geen prettige gewaarwording was, toen het militaire bondgenootschap tussen "Sowjet-Rusland" en de Duitse contrarevolutie uitlekte. Eerst poogde men het te ontkennen, maar ten slotte moest men het toegeven en dus stelde men het als een handige, revolutionaire politiek voor. De wijze, waarop het geval goedgepraat moest worden, kunnen we ervaren uit de beschouwing van Arthur Ewert²³ (partijbestuur K.P.D.) op de districtspartijdag te Hamburg. Wij lezen daaromtrent in de "Hamburger Volkszeitung" (K.P.D.) van 1 maart 1927:

"Nu nog een woord over de Sowjet-granaten. Partijgenoten! Nemen we bijvoorbeeld de Turkse regering. Deze voerde een oorlog tegen Griekenland. En Sowjet-Rusland heeft aan de Turkse regering ook wapenmateriaal geleverd. Dit is een onbestreden en vaststaand feit. Diezelfde Turkse regering heeft echter tegelijk de communisten in Turkije ten scherpste vervolgd; ook dit is een onbestreden feit. Onze partij in Turkije werkte onder de moeilijkste omstandigheden, maar ondanks dat werd de strijd van deze nationale Turkse regering tegen de voortroepen van het westerse imperialisme door Sowjet-Rusland ondersteund. Dit moet men de arbeiders duidelijk maken."

Dit samengaan van Rusland met de Duitse contrarevolutie was van verstrekkende betekenis, want het leidde tevens tot een samengaan in de komende oorlog voor "de rechten van het Duitse volk".

Op Boecharin²⁴ rustte de taak de massa's gewillig in een nieuwe oorlog onder hun oude Duitse generaals te voeren. Hij bereidde dit als volgt voor:

"Mogen proletarische staten, uitgaande van de doelmatigheden van de strategie van het gehele wereldproletariaat, militaire blokken sluiten met burgerlijke staten? Er is hier geen principieel verschil tussen een lening en een militair verbond. En ik beweer, dat we al zo gegroeid zijn, dat wij een militair verbond met een andere bourgeoisie kunnen sluiten, om door middel van deze burgerlijke staat een ander burgerdom te verpletteren [...] Bij deze vorm van landsverdediging, van een militair verbond met burgerlijke staten, is het de plicht van de kameraden van zulk een land, dit blok tot de overwinning te brengen" (Vierde congres van de Derde Internationale, verslag blz. 420²⁵).

De K.P.D. was bereid dit ontzaglijke verraad aan de arbeidersklasse door te voeren. De militaire formatie, die de revolutionair willende arbeiders hadden gevormd, de rode frontstrijdersbond werd

²² Friedrich Ebert (1871-1925), https://nl.wikipedia.org/wiki/Friedrich_Ebert.

²³ Arthur Ewert (1890-1959), https://en.wikipedia.org/wiki/Arthur_Ewert.

²⁴ Nikolaj Boecharin (1880-1938), https://nl.wikipedia.org/wiki/Nikolaj_Boecharin.

²⁵ Vierde Congres: <https://aaap.be/Pages/Theme-Komintern-Kongresse.html#vier>.

reeds bij voorbaat aan de Duitse bourgeoisie aangeboden, om “de Duitse cultuurgemeenschap” te verdedigen. Het aanbod geschiedde door Clara Zetkin²⁶ (K.P.D.) in het parlement. zij verklaarde:

“Duitslands toekomst berust op een nauwe belangengemeenschap in maatschappelijk, politiek, en wanneer het zijn moet ook in *militair opzicht* met de Sowjet-Unie [...] Ik geloof zelfs, in tegenstelling tot de heer Wells, dat het niet zo zonder uitzicht is, als hij zich dat voorstelt, dat onder bepaalde omstandigheden *samenwerking tot stand komt tussen de Rijksweer en de rode frontsoldaten* [...]” (127e zitting van de Rijksdag op 27 november 1925, Verslag blz. 4637-4638).

Slechts een klein deel van het Duitse proletariaat doorzag het schurkachtig spel, dat met de massa's werd gespeeld. En het is de onvergankelijke verdienste van de Kommunistische Arbeiter-Partei Deutschlands, de K.A.P.D., de Russische politiek aan een meedogenloze kritiek te hebben onderworpen. De felheid van haar aanvallen noodzaakte de Derde Internationale zelfs zich te verweren. En weer was het Bocharin, die met dat vieze baantje werd belast. Op 8 januari 1927 zei hij op de gouvernementsconferentie van de Bolsjewiki in Moskou:

“Gij weet allen zeer goed, dat Duitsland in die tijd de vreedzaamste tendens tegenover ons belichaamde, waarbij het een zeer grote rol speelde, dat Duitsland tijdelijk ten prooi was aan een nationale onderdrukking, een vernedering, een directe uitplundering door de imperialistische staten. *Ik herinner hier overigens, dat zowel onze partij, alsook alle andere communistische partijen juist met het oog op deze bijzondere toestand in Duitsland het met volste recht voor mogelijk gehouden hebben zelfs een burgerlijk Duitsland tegen de overweldiging door de imperialistische staten te verdedigen.* Als tegenwoordig enige burgerlijke politici van het burgerlijke Duitsland, hun sociaaldemocratische spreekbuizen en ultralinkse renegaten van het communisme proberen, onze houding in deze kwestie als een soort zondeval en ondeugd onzerzijds voor te stellen. *Zo kunnen wij hen vanaf deze tribune nogmaals verklaren, dat de communistische partij van ons land en de door de Communistische Partij geleide Sowjetstaat steeds en overal aan de zijde van alle onderdrukte en zelfs nationaal burgerlijke staten zal staan, zodra zij door de imperialistische rovers van alle kanten aangegrepen worden. Dat is ons richtsnoer, deze lijn hebben wij doorgevoerd en zullen we doorvoeren,* voor zover zich zulke gevallen ook in de toekomst zullen voordoen. (Inprekorr, nr. 11 van 25 januari 1927, Duitse uitgave).

En Rusland heeft woord gehouden! In september 1932 verraste de Duitse bourgeoisie de zogenaamde “ontwapeningsconferentie” met de mededeling, dat ze niet aan de beraadslagingen zou deelnemen, zolang Duitsland als minderwaardige staat werd behandeld. Zij eiste, dat Duitslands militaire macht in overeenstemming gebracht zou worden met die de andere bewapeningen. Met andere woorden: Rusland²⁷ eiste een grotere bewapening van Duitsland! En het was aan Rusland en Italië voorbehouden, deze eis van “het onderdrukte Duitsland” te ondersteunen! Voor de tweede maal bewapent Rusland de Duitse contrarevolutie! “*Deze lijn hebben wij doorgevoerd en zullen wij doorvoeren.*”

En Rusland heeft woord gehouden! 6 februari 1933! Litvinov²⁸ biedt aan de vergaderende kapitalisten op de zogenaamde “*Onwapenings-Conferentie*” zijn “oorkonde van de rechten van de volkeren” aan.

Rusland kent geen klassen meer, maar praat met de internationale bourgeoisie mee over de “rechten der volkeren” wat onder het kapitalisme nooit anders is geweest en nooit anders zijn zal dan de rechten der bezittende klassen! “De enige arbeidersstaat ter wereld” “de dictatuur van het proletariaat” biedt de bourgeoisie de volgende oorkonde aan:

“*Uitgaande van het gelijke recht van alle naties op onafhankelijkheid, veiligheid en verdediging, veiligheid en zelfverdediging, bezielde door het streven in het belang van de algemene vrede aan ieder volk het recht te verzekeren, zich vrij op de door hemzelf gekozen weg en in het door hemzelf gekozen tempo te ontwikkelen en om tot dit doel de veiligheid, onafhankelijkheid en volkomen onaantastbaarheid van zijn gebied en zijn vrijheid tot zelfverdediging tegen een aanval of een inval van buiten, maar uitsluitend binnen de eigen grenzen, volkomen te waarborgen, in de overtuiging, dat het noodzakelijk is, aan de internationale organen die vast moeten stellen, wie de aanvallende partij is, richtlijnen en aanwijzingen te geven, verklaart de algemene commissie: [...]*” (dan volgt een opsomming van wat de bourgeoisie – in het document staat natuurlijk “het volk” – wel mag en niet mag) (“Moskauer Rundschau”, 12 februari

²⁶ Clara Zetkin (1857-1933), https://nl.wikipedia.org/wiki/Clara_Zetkin.

²⁷ Hier stond: Duitsland.

²⁸ Maksim Litvinov (1876-1951), https://nl.wikipedia.org/wiki/Maksim_Litvinov.

1933). We willen hier niet de algemene betekenis van dit schandedocument van “de dictatuur van het proletariaat” onderzoeken, omdat we nu alleen de werking van Rusland op de klassenstrijd in Duitsland onderzoeken. Wij voeren het dan ook alleen aan, om te doen zien, dat Rusland tot op de huidige dag zijn woord getrouw is en de Duitse bourgeoisie bewapent. De “Moskauer Rundschau” van 12 februari 1933 vestigt hierop als volgt de aandacht:

“De werkenden in de Sowjet-Unie [...] nemen met de grootste tevredenheid kennis van de stap door de Sowjetregering in Geneve gedaan. Maar ook andere volkeren, die om hun onafhankelijkheid strijden, zullen de waarde der sowjetvoorstellen weten te schatten.

In het bijzonder het Duitse volk, dat beroofd is van de verdedigingsmiddelen, waarover de andere staten beschikken, zal de betekenis van de Sowjet-voorstellen voor de zaak van de vrede begrijpen. In Duitsland zal men het bijzonder naar waarde weten te schatten, dat Litvinov uitgaand van het gelijke recht van alle naties op onafhankelijkheid, veiligheid en zelfverdediging”.

Inderdaad! Het Duitse volk, dat is de Duitse bourgeoisie die de politiek bepaalt, zal het naar waarde schatten! Ze aanvaardt gaarne het recht op veiligheid en zelfverdediging, omdat dit betekent het “recht” op het vormen van een grote militaire macht, dat betekent, het “recht” om bij haar zelfverdediging het proletariaat opnieuw de dood in te jagen voor haar belangen! “De enige arbeidersstaat ter wereld” smeedt de Duitse bourgeoisie en het Duitse proletariaat tot het Duitse volk aaneen, dat zijn “onafhankelijkheid” moet bevechten. Dat wil zeggen: *Rusland wil in de komende nieuwe wereldoorlog met de Duitse bourgeoisie samengaan!*

Nawoord van mei 1939

Zoals uit het bovenstaande blijkt, schreven we in 1933: “Rusland wil in de komende nieuwe wereldoorlog met de Duitse bourgeoisie samengaan” Het leek echter al heel gauw, of we ons in dit opzicht vergist hadden, want Rusland en Duitsland stonden na 1933 fel tegenover elkaar. Na die tijd hebben we in Rusland ook de uitroeiing der oude Bolsjewiki zoals Boecharin enzovoort gehad. Zij werden ervan beschuldigd, vriendschappelijke betrekkingen met de Duitse Rijksweer te onderhouden. Met andere woorden, ze werden ervan beschuldigd, dat ze zich in de buitenlandse op Duitsland oriënteerden. Deze beschuldigingen berusten waarschijnlijk wel op een bepaalde waarheid, omdat Rusland met de Duitse bourgeoisie heeft samengewerkt vanaf 1922 (onder Lenin en Trotski²⁹) tot februari 1933 onder Stalin. Het is dus zeer goed mogelijk, dat Boecharin, Zinovjev³⁰ enzovoort de oude politiek ook verder wilden voortzetten. De vijandige houding van Hitler tegenover Rusland maakte deze politiek echter, in ieder geval voorlopig, onmogelijk, zodat de Russische machthebbers zich op een samengaan met de grote kapitaalmachten Frankrijk en Engeland ging oriënteren. Bij de “vrede” van München, waarbij de Russen volkomen werden uitgeschakeld, is echter wel gebleken, dat de westerse kapitaalmachten alleen in de uiterste nood een verbond met hun Aziatische concurrent aangaan. Zodoende is het samengaan van Rusland met de Duitsland, of de “neutraliteit” van Rusland bij een oorlog van Duitsland tegen de westerse machten weer binnen het gezichtsveld der praktische politiek gekomen. Terwijl Hitler vroeger in zijn redevoeringen felle aanvallen op Rusland deed, hoort men daar tegenwoordig niets van. En omgekeerd is een toenadering van Rusland tot Duitsland na de vrede van München niet te miskennen. Het heeft er alle schijn van, dat de oude lijn van het ondersteunen van de Duitse bourgeoisie, een lijn, die niet door Rusland, maar door Hitler werd afgebroken, nu weer zal worden voortgezet³¹.

²⁹ Lev Trotski (1879-1940), https://nl.wikipedia.org/wiki/Lev_Trotski

³⁰ Grigori Zinovjev (1883-1936), https://nl.wikipedia.org/wiki/Grigori_Zinovjev.

³¹ Dat werd bevestigd door het Molotov-Ribbentroppact van augustus 1939, <https://nl.wikipedia.org/wiki/Molotov-Ribbentroppact>.

Het Japanse imperialisme (slot)

Het Japanse imperialisme in Mantsjoerije en China

Mantsjoerije was zestig jaar geleden nog hoofdzakelijk bewoond door Mongoolse nomadenstammen, die van jacht en schapenteelt leefden. Omstreeks die tijd begon een Chinese immigratie van boeren, die de nomadenstammen voor zich uitdreven en een "hogere" productiewijze, hier de landbouwproductie meebrachten.

Ook begonnen in deze periode de eerste kapitaal-exporten van Rusland en Japan, die een uitgebreid spoorwegnet aanlegden. Deze spoorwegmaatschappijen verzorgden echter niet alleen het vervoer, zij bedreven ook houtontginning, mijnbouw en andere industrieën.

Begin der Japanse penetratie in Mantsjoerije

Zowel de Russische, als de Japanse invloed groeiden na 1900 steeds meer in Mantsjoerije en Korea, totdat de tegenstellingen tussen beide in 1904 in een oorlog uitmondde. In deze oorlog wordt de macht van het Russisch imperialisme in Mantsjoerije vrijwel voorgoed gebroken. Bij de vrede van Portsmouth in 1905 moest Rusland het van China gepachte gebied Kwantung en de zuidelijke helft van de *Zuid-Mantsjoerijse spoorweg* van Port Arthur³² naar Tsjangtsjoen³³ aan Japan afstaan. Zo behield Rusland alleen nog enkele macht in Noord-Mantsjoerije, doordat het in het bezit bleef van het noordelijk gedeelte van de Zuid-Mantsjoerijse spoorweg en de Oost-Chinese spoorweg. In de loop van de tijds werd de Zuid-Mantsjoerijse Spoorweg Maatschappij verreweg de belangrijkste industriële onderneming in Mantsjoerije. De taak van deze spoorwegmaatschappij beperkt zich niet tot het exploiteren van spoorlijnen, maar ook mijnbouw en handel worden bedreven, industrieën gevestigd. Gas en elektriciteit worden door haar geleverd; de maatschappij bezit hotelconcerns; andere vervoerdiensten dan alleen spoorwegvervoer, verzekeringsmijnen en scholen, laboratoria landbouw-proefstations, bibliotheken, musea enz. De maatschappij kreeg van de Japanse regering de bevoegdheid met Chinese autoriteiten te onderhandelen, verdragen te sluiten en overeenkomsten. Kortom, deze maatschappij haalde een groot deel van Mantsjoerije met één slag binnen het kapitalistisch productieproces. De invloed van Japan in Mantsjoerije bleek voor de wereldoorlog reeds zo belangrijk te zijn, dat een internationaal bankconsortium, dat één miljoen pond sterling in Mantsjoerije wilde investeren, slechts voor 400.000 pond de kans kreeg. En na de wereldoorlog steeg Japans macht in dit land nog meer doordat in 1922 bij het verdrag van Washington, China door Engeland en Amerika geprest werd, voor Japan gunstige overeenkomsten te tekenen betreffende de aanleg van spoorwegen en mijnbouw. Daarnaast wist de Japanse bourgeoisie de Chinese "vrije toegang" dus economische vrijheid in het binnenland van Mantsjoerije af te dwingen.

Rusland en China in Mantsjoerije na 1922

Ondanks het feit dat China in 1922 bij het verdrag van Washington ongunstige verdragen moest ondertekenen, trachtte dit land toch naar verloren positie in Mantsjoerije (dat sedert lange tijd een zogenaamd autonoom gebied was, maar eigenlijk bij China behoorde) te heroveren. Daardoor stegen achter niet alleen de spanningen tussen China en Japan (waar we het straks over zullen hebben) maar ook tussen China en Rusland. Wel werd nog in 1924 een verdrag tussen beide laatstgenoemde landen gesloten, waarbij de Oost-Chinese spoorwegmaatschappij tot een zogenaamde commerciële onderneming werd gemaakt. Maar toch wist Rusland de transacties van deze maatschappij zodanig uit te nutten, dat zijn politieke macht in Noord-Mantsjoerije steeg. De Chinese bourgeoisie trachtte dan ook deze invloed te breken. In 1927 rukten Chinese troepen naar de spoorweg op, bezetten de daarbij behorende gebouwen en bedrijven, terwijl de Russische beambten vervangen werden door Chinese. Direct antwoordde Rusland door het zenden van troepen. De Chinese werden teruggeslagen, en bij het nieuwe verdrag, dat in 1929 te Chabarovsk³⁴ werd gesloten, nam Rusland de beminnelijke houding aan

³² Port Arthur, momenteel Lüshunkou, <https://nl.wikipedia.org/wiki/L%C3%BCshunkou>

³³ Tsjangtsjoen, is Changchun

³⁴ Chabarovsk, <https://nl.wikipedia.org/wiki/Chabarovsk>.

alles te laten zoals het was. Later, in 1931, toen de Japanse troepen Mantsjoerije binnenrukten, besloot Rusland de Oost-Chinese spoorweg voor 170 miljoen aan Japan te verkopen.

Chinese concurrentie tegen Japan in Mantsjoerije

De groeiende Chinese macht in Mantsjoerije na 1922 blijkt het best uit de vele spoorwegen³⁵, die na die tijd met Chinees kapitaal zijn aangelegd. De belangrijkste waren die van Takoetsjan naar Toenliu met aansluiting van Tsjengsjatoen naar Taonan en Angantsji en de lijn Moekden³⁶ via Hailoeng naar Kirin. De betekenis van deze spoorwegen komt naar voren, als men weet, dat de eerstgenoemde spoorlijn het thans mogelijk zou maken, West-Mantsjoerije zo goed als geheel onafhankelijk te maken van de (Japanse) Zuid-Mantsjoerijse spoorweg.

Via de lijn Peking-Moekden werd dit nieuwe spoorwegcomplex in verbinding gebracht met de haven van Hoeloetau en had daardoor zeker aan de Koreaans-Japanse stad Dairen een geweldige klap toegebracht, indien Japan niet in 1931 zou hebben ingegrepen.

Daarbij komt, dat om dit nieuwe spoorwegcomplex leven in te blazen, een tegen de Zuid-Mantsjoerijse Spoorwegmaatschappij, dus tegen Japan gerichte vrachttarieven-politiek werd gevoerd. In 1929 werden de Chinese tarieven met 47% verlaagd, zodat de Zuid-Mantsjoerijse maatschappij niet meer kon meekomen. Een tweede aanval op deze maatschappij werd begonnen toen de lijn van Moekden-Hailoeng tot Kirin in 1929 werd voltooid. Daardoor werd een aanval op Oost-Mantsjoerije ingezet. Vooral tegen de aanleg van deze laatste spoorwegen werd door de Japanse regering heftig geprotesteerd. Tenslotte legden andere Chinese spoorwegmaatschappijen nog Noord-Mantsjoerije bloot!

Naast de exploitatie van het land door middel van spoorwegen werd Chinees kapitaal geplaatst om grote rivieren bevaarbaar te maken. En tenslotte ondervond het Japanse kapitaal in Mantsjoerije hevige concurrentie door nieuw opgerichte Chinese mijnbouwindustrie- bosbouw- en landbouwondernemingen.

Deze groeiende Chinese economische invloed had tot gevolg, dat in 1931, toen Japan Mantsjoerije binnenviel, de handel van het huidige Mantsjoerije met China zowel absoluut als relatief sterker kon toenemen dan de handel tussen Mantsjoerije en Japan en dan de totale buitenlandse handel.

Was de Mantsjoerijse handel in 1907 slechts 12% van de Chinese handel, in 1920 was het 19%, in 1929 21 % en in 1930 24 %. En deze verschuiving van de handel vond plaats ten koste van de handel op Japan.

Op deze wijze ondervond het Japanse kapitaal, dat in Mantsjoerije was belegd (in 1931 was dit 1,7 miljard yen) zowel door de Chinese spoorwegen als door de Chinese handel een gevoelige concurrentie.

De "aanleiding"

Afgezien echter van bovengenoemde, voor het economisch leven van Japan ingrijpende veranderingen, waren er nog andere oorzaken die de Japanse inval in Mantsjoerije bespoedigden.

1. De burgeroorlog in China

In verband met dit onderwerp is het van belang te weten, dat tussen de Mantsjoerijse generaal Tsjang-Tso-Lin³⁷ en de Nanking-regering, de Kwo-Min-Tang³⁸, grote tegenstellingen bestonden. De Nanking-regering met Tsjiang-Kai-Sjek³⁹ aan het hoofd, was de uitdrukking van de met alle macht opkomende Chinese bourgeoisie (vooral uit het zuiden en midden van China) die een krachtig China tot doel had, met in begrip van Mantsjoerije. De heersende klasse van Mantsjoerije voornamelijk bestaande uit grootgrondbezitters en mijnneigenaren, verzetten zich echter tegen een economische afhankelijkheid van de Zuid-Chinese bourgeoisie. Met Tsjang-Tso-Lin aan het hoofd van de regering vochten zij voor de onafhankelijkheid van kapitaal.

³⁵ Zie: Trans-Mantsjoerische spoorlijn, https://nl.wikipedia.org/wiki/Trans-Mantsjoerische_spoorlijn.

³⁶ Moekden, is Shenyang, <https://nl.wikipedia.org/wiki/Shenyang>.

³⁷ Tsjang-Tso-Lin: Zhang Zuolin (1875-1928), https://nl.wikipedia.org/wiki/Zhang_Zuolin.

³⁸ Kwo-Min-Tang: Kwomintang, <https://nl.wikipedia.org/wiki/Kwomintang>.

³⁹ Tsjiang-Kai-Sjek: Chiang Kai-shek (1887-1975), https://nl.wikipedia.org/wiki/Chiang_Kai-shek.

Uit den aard der zaak was dit voor Japan van grote betekenis. De strijd der Chinese regering ging nu niet alleen tegen Japan maar ook tegen Tsjang-Tso-Lin. Omgekeerd kon de laatste zijn doel echter pas bereiken indien hij ruggensteun zocht bij Japan. Daardoor liepen de belangen van beide vaak parallel. Uit het volgende zal echter blijken dat er tussen beide ook grote tegenstellingen bestonden.

Terwijl de strijd om Mantsjoerije tussen de hoofdmachten China en Japan ging, kon het echter door de bijzondere omstandigheden lijken of er in Mantsjoerije een "burgeroorlog" uitgevochten werd. Doordat immers de Nanking-regering onder leiding van Tsjang-Kai-Sjek, beweerde dat Mantsjoerije bij China "behoorde" werd de generaal Tsjang-Tso-Lin zoiets als een opstandige generaal, die neergeslagen moest worden. Maar het neerslaan van den laatste en het vestigen van het Chinees gezag in Mantsjoerije zou voor Japan een groot gevaar betekenen.

Vandaar dat elke aanval van de Nanking-regering op Tsjang-Tso-Lin door de Japanse regering werd uitgelegd als een "burgeroorlog" die de Japanse belangen in Mantsjoerije schaadde. Onder deze "rechtvaardiging" kon Japan dan zijn troepen laten binnenrukken. Zo bijvoorbeeld in 1925.

In dit jaar werd een strijd gevoerd tussen Tsjang-Tso-Lin en de toenmalige generaal van Peking Feng-Hu-Hsiang⁴⁰. Een van de aanvoerders van Tsjang-Tso-Lin liep echter naar de Pekinger generaal over, die op zijn beurt weer in verbinding stond met Tsjang-Kai-Sjek, dus met de Nanking-regering. Door dit verraad kon Tsjang-Tso-Lin niet stand houden, en konden de Chinese legers West-Mantsjoerije binnenrukken en de spoorlijn Peking-Moekden bezetten.

Dit betekende een gevaar voor de Japanse bezittingen in deze gebieden. Vandaar dat om de "orde" te handhaven en het "communisme" te bestrijden Japan een neutrale zone afkondigde van 7 mijl links en rechts van de Zuid-Mantsjoerijse spoorweg. De Chinese legers konden niet verder oprukken. Tsjang-Tso-Lin, kreeg tijd nieuwe troepen te verzamelen, waarna het niet lang meer duurde of de Chinese troepen werden teruggeslagen.

In 1928 werd daarentegen weer een actie door de Kwo-Min-Tang vanuit Peking tegen Tsjang-Tso-Lin ondernomen. Opnieuw dreigde de "burgeroorlog", zoals de Japanners het noemden, in Mantsjoerije uitgevochten te worden. Vandaar dat de Japanse generaal Tanaka⁴¹ (de man van het zogenaamde beruchte rapport) toen bekend maakte, dat, indien in Mantsjoerije weer een burgeroorlog zou worden uitgevochten, Japan zich genoodzaakt zou zien zelf de "vrede en orde in Mantsjoerije te handhaven". De Chinese troepen trokken daarop niet voorbij de "grote muur".

Zoals we straks nog duidelijker zullen zien, was de binnenlandse politiek van Tsjang-Tso-Lin gericht op de versterking van de macht der Mantsjoerijse bezittende klasse. Dit echter was niet de bedoeling van de Japanse regering. Daarbij gevoegd het feit, dat de strijd van Tsjang-Tso-Lin tegen de Janking-regering niet altijd even gelukkig verliep, is het duidelijk, dat hij op zeker moment voor de Japanse heersende klasse een sta-in-de-weg werd. Men beweert, dat hij door Japanse militairen uit de weg is geruimd. Toch lukte het de Japanse regering niet in Mantsjoerije iemand als opvolger te krijgen, die direct naar hun pijpen zou dansen. De opvolger werd Tsjang-Hsue-Liang⁴², de zoon van de vermoorde generaal, die echter veel meer dan zijn vader bereid was met de Nanking-regering samen te werken. In december 1929 verklaarde hij Mantsjoerije onder het gezag van Nanking. Zo was dus opnieuw de "autonomie", dat waren dus meteen de belangen van het Japanse kapitaal, in gevaar gebracht. Door de inval van 1931 werd aan dit dreigend gevaar echter een einde maakt.

2. Belastingheffing, valuta-manipulaties en landbouw-manipulaties

Ook van al deze dingen had het Japanse kapitaal te lijden. Weliswaar waren de buitenlanders zelf van belastingen vrijgesteld, maar door de zeer zware belastingdruk op de bevolking werd, zo zeggen de Japanse berichten, de "koopkracht van de bevolking" gedrukt en zou Mantsjoerije op deze wijze meer en meer als afzetgebied verloren gaan.

Zo was het ook met het geld als circulatiemiddel, wat voor de handel van zeer groot nadeel is, maar door een voortdurende vergroting van de bankbiljettencirculatie ontstond een inflatie, wat voor de

⁴⁰ Feng-Hu-Hsiang: Feng Yuxiang (1882-1948), https://en.wikipedia.org/wiki/Feng_Yuxiang.

⁴¹ Tanaka Giichi (1864-1929), https://en.wikipedia.org/wiki/Tanaka_Giichi; zie ook het Mantsjoerije-incident, <https://nl.wikipedia.org/wiki/Mantsjoerije-incident>.

⁴² Tsjang-Hsue-Liang: Chang Hsueh-liang (1901-2001), https://en.wikipedia.org/wiki/Chang_Hsueh-liang.

landbouwbevolking en het industrieproletariaat praktisch neerkwam op een “wettelijke afpersing” en voor de “autoriteiten” op een voortdurende verrijking. “Op monetair gebied heerste in Mantsjoerije in 1931 een volslagen chaos” [...] “Kortom, het was niet anders dan een monsterachtige officiële roverij, waarvan de uitgebreidheid en de uitwerkingen moeilijk zijn te schatten” (zie: Lyttox-rapport).

Brachten dus deze oorzaken grote moeilijkheden voor de Japanse handel, minstens zo belangrijk was het volgende: de verkoop van landbouwproducten was door de Chinees-Mantsjoerijse regering zodanig gemonopoliseerd, dat zij het uitsluitende recht bezat, deze producten op te kopen, waarvoor geld (bankpapier) werd betaald, dat in de regel niet op de vrije markt inwisselbaar was. Zodoende had deze regering niet alleen een monopolie-positie wat de prijs betreft, maar tegelijkertijd waren de landbouw-exporteurs van de regering afhankelijk. Op deze wijze gelukte het Tsjang-Tso-Lin de hoge militaire uitgaven te dekken. Wel konden de Japanse exporteurs zich met Japanse regeringssteun handhaven, maar deze toestand kon op de duur niet voortduren en zeker niet als in de crisis het Japanse kapitaal voor nog grotere moeilijkheden komt te staan.

3. Verbod van land pachten

Op alle mogelijke wijzen trachtte de Mantsjoerijse regering het verpachten van land aan Japan tegen te gaan. Zelfs werd de doodstraf gesteld op het verpachten van land aan vreemdelingen. Maar ook hier moest de Mantsjoerijse regering op de duur wijken. Grote Japanse banken werden voor dit doel opgericht. Men ging als volgt te werk: er werd geld geleend, bijvoorbeeld aan boeren om hun land te verzorgen of om de hoge belastingen te betalen. In onderpand werd dan het land gegeven. Maar de boer kon over het algemeen de gelden en de renten niet terugbetalen. In zo'n geval werd het land dan verkocht en kwam op deze wijze in Japanse handen. Zo gelukte het de Japanse maatschappijen in 1931 ongeveer 200.000 hectare in handen te krijgen.

4. De Koreanen

Natuurlijk was er ook een “minderheden-kwestie”. In 1910 annexeerde Japan Korea, waardoor het Japanse rijk aan Mantsjoerije kwam te grenzen. Thans wonen in Mantsjoerije ongeveer één miljoen Koreanen, waarvan bijna de helft in het vroegere Chinese grensdistrict Chientao⁴³ woont. In dit district werden de Koreanen toegestaan land te pachten. Daarbuiten niet.

Toen in 1915 de Japanners het recht kregen in Zuid-Mantsjoerije en Binnen-Mongolië te wonen, handel te drijven en land te pachten, beweerden de Japanners later, dat dit recht ook van toepassing was op alle Japanse onderdanen, dus ook op de Koreanen. Dit geschil bleef slepende en werd niet tot oplossing gebracht.

De Koreanen in het district Chientao stonden onder Chinese wetten, Chinese politie handhaafde daar de orde. Op de duur echter trachtte Japan, om redenen die overduidelijk zijn, in Chientao de Japanse wetten te laten gelden en Japans politietoezicht op de Koreanen uit te oefenen, daarbij kwam dat Japan voortdurend Koreanen naar Mantsjoekwo⁴⁴ liet emigreren. Daardoor echter verloor door een indertijd ingestelde Chinese maatregel zo'n Koreaan de Japanse nationaliteit. Japan echter erkende deze maatregel niet. Wat was hiervan het gevolg? Het Japanse kapitaal, dat zelf niet in het bezit kon komen van grond in Mantsjoerije, verschaftte de Koreanen het kapitaal om dit aan te kopen, zich landbouwmachines en kunstmest aan te schaffen. Daardoor steeg de Japanse invloed in Mantsjoekwo en werden de Koreanen de vooruitgeschoven posten van het Japanse kapitaal.

Uit de aard der zaak was dit de Mantsjoerijse autoriteiten spoedig bekend. Het gevolg was dat de Koreanen werden geboycot. Menigmaal werden ze ook door de Mantsjoerijse landbouwers, die door de regering opgehitst werden, mishandeld. In zulke gevallen riepen de Koreanen de hulp in van de Japanse politie of van de Japanse legers. Op deze wijze konden vaak mishandelingen of vechtpartijen tussen Mantsjoerijers en Koreanen door de Japanse geldschietters uitgelokt worden. En één van deze vechtpartijen, die plaats vond op 1 juli 1931, bracht, naast de moord op de Japanse spion Nakamura⁴⁵, Japan tot “nationale verontwaardiging”. De oorlog tussen China en Japan zette in en de Japanse legers vielen als eerste doel Mantsjoerije binnen. Later zou de rest van China volgen.

⁴³ Chientao: Jiandao, <https://en.wikipedia.org/wiki/Jiandao>.

⁴⁴ Mantsjoekwo, de naam van Mantsjoerij vanaf 1932 onder Japans bewind.

⁴⁵ Voor Shintarō Nakamura, zie: https://en.wikipedia.org/wiki/Nakamura_Incident.

De economische betekenis van Mantsjoerije voor Japan

We zullen thans nagaan, welke betekenis Mantsjoerije heeft voor Japan voor zover het van belang is voor de grondstoffenverwerking van de Japanse industrie en voor de afzet van de Japanse waren.

Allereerst iets over de Japanse voedselvoorziening. Het belangrijkste Japanse voedsel is rijst en soja. Voor zover in Japan er een tekort is aan rijst, wordt de rest ingevoerd uit Korea en Formosa⁴⁶. Het belangrijkste product is de soja, zij wordt uit Mantsjoerije ingevoerd. Meer dan 50% van de Mantsjoerijse uitvoer bestaat uit sojaproducten. Hiervan neemt Japan 20% van de bonen en 70% van de koeken⁴⁷ af, die als meststof in de landbouw worden gebruikt.

De grondstoffen

Zoals we reeds zagen uit het voorgaande, wordt in Mantsjoerije ijzererts gevonden met een vrij laag ijzergehalte. Vandaar dat de Zuid-Mantsjoerijse Spoorwegmaatschappij tot op dit ogenblik, voor wat de ijzerproductie betreft met verlies werkt.

Om de productie en de outillage⁴⁸ van het bedrijf te vergroten werd in 1934 de Amsjan-mijn (van de Zuid-Mantsjoerijse Spoorwegmaatschappij) door een groter concerns, het Sjowaconcern overgenomen. Geweldige kapitalen werden in het niet rendabele bedrijf gestopt, thans wordt de productie belangrijker.

De productie van steenkool is van meer betekenis. Dit komt de Japanse steenkoolproductie, die over weinig antraciet en cokes beschikt, ten goede. Een nadeel voor de Japanse mijnneigenaren is echter, dat de Mantsjoerijse kool veel en veel goedkoper is dan de Japanse. De Japanse steenkoolindustrie wordt dan ook gecontingenteerd⁴⁹.

Evenmin als in Japan wordt in Mantsjoerije petroleum gevonden. Daarentegen zijn er uitgebreide olie-leisteenlagen; op het ogenblik produceert een grote fabriek minerale oliën uit de leisteelaag die over de kolenbedding van Toesjoen heen ligt. Daar deze leisteel toch moet worden verwijderd, is de exploitatie niet al te kostbaar. Sommige berichten melden dat in de laatste jaren ongeveer 300.000 ton ruwe olie op deze wijze kon worden voortgebracht. Ofschoon deze productie wel stijgende is, zijn de productiekosten, vergeleken met de normale wijze van produceren, veel te hoog.

Verder tracht men in Mantsjoerije te komen tot uitgebreide katoenaanplant.

Afzetgebied

Van meer betekenis is Mantsjoerije als afzetgebied. De uitvoer van Japan naar Mantsjoerije bedroeg bijvoorbeeld in 1926 9,1% van de totale uitvoer, in 1934 reeds 18,6%. Bedroeg het Japanse aandeel 58,4% van de totale invoer van Mantsjoerije (1932) in 1935 was dit reeds 75,4%. Uit deze cijfers blijkt, dat Mantsjoerije als afzetgebied van veel betekenis wordt.

Invoer van Japan naar Mantsjoerije, met inbegrip van de Kwangtung-provincie:

	in %	in miljoenen yen
1932	58,4	197
1933	65,8	340
1934	68,8	408
1935	75,4	456

De Chinese goederen werden daarentegen gedurende deze periode steeds meer van de Mantsjoerijse markt verdrongen. Dit blijkt uit het volgende:

⁴⁶ Formosa, het huidige Taiwan.

⁴⁷ Sojakoek is een meststof.

⁴⁸ Outillage: gereedschap, uitrusting.

⁴⁹ Contingenteren: het opleggen van een invoerquotum om de binnenlandse productie te beschermen.

Invoer van China en Japan in Mantsjoerije: (1935, eerste halfjaar.)

	Katoenen garens		Zijden stukgoederen		Papier	
	Japans	Chinees	Japans	Chinees	Japans	Chinees
1932	29,9%	70,-%	50,1%	48,1%	58,7%	32,2%
1933	38,2%	61,8%	53,1%	45,9%	65,9%	29,6%
1934	43,4%	56,3%	87%	12,7%	78,4%	17,1%
1935	63,4%	36,6%	96,9%	2,7%	88,4%	6,9%

En deze tendens bestaat niet alleen voor bovengenoemde goederen, maar ook voor katoenen stukgoederen, thee enzovoort.

Samenvatting:

Zoals we dus zagen, is de inval van Japan in Mantsjoerije niet zo maar plotseling in 1931 geschied. Er ging reeds een lange imperialistische ontwikkeling aan vooraf. Alleen kwamen in 1931 de tegenstellingen tot een hoogtepunt. Tegelijkertijd konden deze tegenstellingen juist in die tijd tot dit hoogtepunt komen, doordat in 1931 de crisis in Japan zijn dieptepunt had bereikt, de handel geweldig terugliep, de buitenlandse afzetmarkten zich voor Japanse waren begonnen te sluiten en China tegen deze tijd tot grote kapitaalexport in Mantsjoerije overging. Al deze oorzaken werkten samen en deze, gevoegd bij de binnenlandse toestanden in Mantsjoerije maakten het, dat Japan juist in die tijd binnenviel. Om uit de crisis te komen, moest Japan naar nieuwe afzetmarkten zoeken, zodat het weer opnieuw in het bezit kon komen van grondstoffen. Daarvoor was nodig dat de Chinese invloed in Mantsjoekwo grondig moest worden gebroken.

Voor de andere landen viel het diepste punt van de crisis na 1932. De "saneringsmaatregelen" van de verschillende grootmachten om uit deze crisis te komen, dateren dan ook vooral van na 1932. Nog meer afzetgebieden werden gesloten, waardoor het Japanse kapitaal opnieuw direct gedwongen werd naar andere markten om te zien. Zowel voor de grondstoffen als voor de afzet van de goederen is China een gebied, dat voor een kapitalistische ontwikkeling nog geweldige mogelijkheden in zich draagt.

In het voorgaande is gebleken, hoe Japan de drijvende macht is, die in Oost-Azië meer en meer de oude productiewijze verdringt en daarvoor in de plaats het kapitalisme brengt.

Om de ontwikkeling en de mogelijkheden van het Japanse kapitaal en daarmee de bevrijding van het Japanse proletariaat te leren kennen, zal het daarom ook in de toekomst van doorslaggevend belang zijn de ontwikkeling in Mantsjoerije en China te volgen. Het Japanse probleem is mettertijd uitgegroeid tot een Aziatisch "probleem". Bekeken van het standpunt der arbeidende klassen wil dit zeggen, dat over een veel groter gebied dan Japan de tegenstelling uitgebuit en uitbuit op kapitalistische grondslag wordt doorgevoerd. Als de Japanse imperialisten beweren, dat hun zending is de bevrijding van 800 miljoen mensen, dan kunnen zij wel eens gelijk krijgen. Alleen zal de bevrijding er dan wat anders uitzien.

Postabonnees opgelet!

Voor de meeste van onze postabonnees loopt het abonnement bij vooruitbetaling (10 nummers à 70 cent) met dit nummer af. Wie zijn abonnement wil verlengen, gelieve opnieuw voor 10 nummers te storten op rekening van J.Meijer. *Het volgend nummer wordt alleen toegezonden aan hen, die hun abonnement hebben vernieuwd*

Spaanse vluchtelingen!

De internationale "commission pour l'aide aux réfugiés Espagnols"⁵⁰ kwam begin maart 1939 met haar eerste "Bulletin d'information", waaraan wij het volgend bericht omtrent de concentratiekampen in Perpignan ontleen.

De concentratiekampen die de Franse regering voor de Spaanse vluchtelingen liet inrichten, zijn uitgestrekte velden, die met prikkeldraad zijn omgeven. Het leven in deze kampen speelt zich af onder mishandeling, honger en onophoudelijke regen zonder een dak boven het hoofd.

Genoemd informatiebulletin toont aan, dat deze mensen moeten leven als kudden vee, dat hun gezondheid door allerlei ziekten bedreigd wordt. Vrouwen noch kinderen worden in deze kampen ontzien. Vrouwen als bijvoorbeeld Maria Manonelles, die zwanger is en kort voor haar bevalling staat, haar éénjarig dochttertje bij zich, moeten op een hoop stro slapen. Kinderen van 10 en 12 jaar, in het concentratiekamp opgesloten, slapen zonder dekens in regen en kou, zonder dat zij iets hebben om zich toe te dekken of te beschutten.

Een Spanjaard die Perpignan bereikt heeft, bericht ons:

De Catalaanse regering riep ons bijeen in Centre Catalan, om ons een klein bedrag en een spoorkaartje te geven naar Parijs. Terwijl wij voor het bureau stonden te wachten, zagen wij binnen politieagenten. Een van hen zei tegen mij met luide stem: "Alle Spanjaarden, die in dit lokaal zijn, zijn gearresteerd!"

Enigen van ons wilden zich niet laten arresteren en vluchtten op de daken van er naast staande huizen; maar de politieagenten volgden ons en namen ons daar te pakken. Wij bevonden ons in een groep van tweehonderd personen en werden onder goede bewaking naar het politiebureau en vandaar in vrachtauto's naar het concentratiekamp Las Harras (Perpignan) gebracht.

In het kamp kwamen wij om negen uur 's-avonds aan. Het was een donkere en regenachtige nacht. Wij gingen door een grote ijzeren deur, die bewaakt werd door een legioen-soldaat met het geweer op de schouder. Men schreef onze namen op en verklaarde ons, dat wij in arrest waren. Wij lieten onze passen zien, maar onze papieren interesseerden hen niet. Wij waren Spaanse anti-fascisten en dit enigst vergrijp was genoeg om ons vast te houden. Wij vroegen waar wij zouden slapen. De bewakers begonnen te lachen en zeiden: "Hier, onder de vrije hemel". Het was koud, het regende. Wij vroegen: "Geeft U ons geen dekens, om ons toe te dekken?" In plaats van antwoord te geven, leverde men ons over aan de legioensoldaten, die ons met kolfslagen uit elkander dreven, terwijl zij schreeuwden: "Verdergaan, verdergaan!" Dat was iedere keer het gebruikelijke antwoord, wanneer een van ons iets vroeg. Ik begreep, dat het beter was te zwijgen: géén dekens te verlangen, geen stuk brood te eten, géén dak boven het hoofd om zich tegen kou en regen te beschermen.

Ik besloot te zwijgen en mij te oriënteren. Zo begon ik het kamp te doorkruisen. Elke tien passen stond een soldaat op wacht, het geweer op de schouder. Uitgeput door vermoeidheid probeerden honderden mensen in de regen te slapen onder de bomen, of zij drukten zich tegen de muren aan, die om het kamp stonden.

In het midden van het veld vond ik een oude loods. Aan elke kant stonden twee of drie barakken en een stuk verder probeerden mensen in de regen te slapen. Nog verder weg was het prikkeldraad en elke tien meter stond er een soldaat. Als ik een van hen naderde, werd ik met geweerlagen en geschreeuw: "doorlopen, doorlopen!" ontvangen.

Het regende. Ik had honger en was koud. Waar slapen? Hoe de nacht doorbrengen? Ik vroeg een groep mensen, die zich onder een boom beschutten: "Is het geoorloofd die barakken of die loods in te gaan?" In gedrukte stemming werd mij geantwoord: "Nee, zij zijn overvol". Ik gaf mij niet gewonnen en ging erheen. Men kon niet naar binnen, het was er vol met gewonden en zieken. Ik ging midden door het kamp terug. Iedere keer als ik in de buurt van een van de bewakers kwam, die daar groot en zwart stonden, werd ik met het geweer bedreigt en men schreeuwde mij toe: "Doorlopen, doorlopen". Ik dacht bij mijzelf: "Wanneer er mensen van mijn partij hier zijn, zullen ze mij minstens bij hen onder de dekens nemen". Ik begon met luide stem namen te roepen. Iemand antwoordde mij vanuit het grote magazijn dat op een oude kerk geleek. Ik rende naar de deur. Het was onmogelijk binnen te komen. Honderden

⁵⁰ Commissie van hulp aan Spaanse vluchtelingen.

en honderden mensen lagen samengeperst op de grond, op een weinig stro. Achteraan, in een hoek gesmakt, bevonden zich een dozijn kameraden van mij. Naar hen toe te gaan betekende voor mij, wat te eten, en voor alles wat warmte te krijgen. Ik besloot er heen te gaan en moest over veel benen lopen. Op de heftige protesten, die ik daardoor opriep, antwoordden mijn kameraden, die mij in verdediging namen. Zij gaven mij wat te eten en boden mij aan tussen hen in te slapen.

Zo zou ik de nacht doorgebracht hebben, als iemand ons niet gezegd had, dat er een deur open en "beslist" zonder bewaking was. Wij stonden op en gingen naar buiten. Maar ons ontsnapping mislukte en we moesten de nacht in de regen doorbrengen.

In de vroege morgen schreeuwden de bewakers: "Opstaan, opstaan!" en dreven ons naar het midden van het kamp. Vandaar brachten zij ons onder goede bewaking naar het station. Iets later ontvluchtte ik.

Mijn vrijheid was echter van korte duur. Drie uur later was ik opnieuw gegrepen en in het kamp teruggebracht. Om drie uur in de middag kregen we een droog stuk brood en een sardientje: dat was het rantsoen voor de gehele dag! De politieagent, die het ons gaf, schold ons uit op de volgende manier: "Dat zijn die dapperen, die voor Franco zijn gevlucht, de dieven en moordenaars van weerloze burgers". Toen we hierop antwoord gaven, dreef hij ons naar een hoek om ons brutaal te ranselen.

Ondanks dit alles is het concentratiekamp van La Havas volgens alle verkregen, informaties het beste kamp in de Oost-Pyreneën. Ik had gelegenheid met vluchtelingen uit alle andere kampen te spreken. Daar is het leven nog veel harder dan in het kamp Le Havas. Meer honger, meer kou, groter mishandelingen.

Elke dag sterven vele van honger en kou. Anderen, gewonden of zieken die uit Spanje zijn gekomen sterven, omdat zij geen verpleging vinden. In alle kampen slaapt men onder de blote hemel en in die aan de kust, op het zand aan het strand. Als rantsoen iedere dag een stuk droog brood en soms niet anders, afgezien van het geschreeuw der bewakers en geweer-kolf-stoten.

De internationale commissie voor hulp aan spaanse vluchtelingen, waaronder zich o.a. James Marton, Fenner Brockway⁵¹, Henk Sneevliet⁵², Ignazio Silone⁵³, Marceau Pivert⁵⁴ bevinden, helpt alle vluchtelingen uit de Spaanse arbeidersbeweging, die niet bij de partijcommunistische of anarchistische hulporganisaties terecht kunnen, bijv. linkssocialisten, P.O.U.M., strijders van de internationale brigade, leden van Duitse en Italiaanse emigrantorganisaties enz.

Deze commissie verzamelt geld en kledingstukken en probeert, door middel van een internationale actie, hulp te brengen; zij heeft tot op dit ogenblik, afgezien van haar directe hulpdienst, drie bierenkolonies⁵⁵ ingericht, om tenminste enige vluchtelingen een bestaansmogelijkheid te verschaffen.

Als uw abonnement is afgelopen, stort dan voor de volgende tien nummers 70 cent op postgiro 316 779 (J. Meijer, Chasséstraat 11, Amsterdam West).

De plaats van de oude vakverenigingen

In het door de "Société d'Études et d'Informations Économiques" in Parijs uitgegeven "Bulletin Quotidien" van 30 maart 1939 is afgedrukt het verslag van een redevoering van Matthew Woll⁵⁶, de

51 Fenner Brockway (1888-1988), https://en.wikipedia.org/wiki/Fenner_Brockway.

52 Henk Sneevliet (1883-1942), https://nl.wikipedia.org/wiki/Henk_Sneevliet.

53 Ignazio Silone (1900-1978), https://nl.wikipedia.org/wiki/Ignazio_Silone.

54 Marceau Pivert (1895-1958), https://en.wikipedia.org/wiki/Marceau_Pivert.

55 Sic! Bierenkolonie?

56 Matthew Woll (1880-1956), https://en.wikipedia.org/wiki/Matthew_Woll.

vicepresident van de Amerikaanse Vakverenigingscentrale, gehouden voor de Staats-Handelskamer te New York.

Woll hield zich bezig met de uitspraak van het Opperste Gerechtshof over de staking met bedrijfsbezetting van 27 februari. De voornaamste inhoud van zijn rede kan met de volgende korte citaten worden weergegeven:

“De feiten tonen afdoende aan, tot aan welk punt de verantwoordelijke leider van de Amerikaanse Federatie van de Arbeid, inzake het probleem van de bedrijfsbezetting, het zelfde gezichtspunt heeft als de verantwoordelijke leider van het Amerikaanse ondernemersdom. Indien ons uitgangspunt verschillend is, heden ontmoeten wij elkaar om éénstemmig de felle veroordeling van de fabrieksbezetting, door het Opperste Gerechtshof, goed te keuren.”

“Indien gij de redevoeringen bestudeert die op onze jaarvergaderingen gehouden zijn, kunt gij erkennen, dat de Federatie zich steeds zonder voorbehoud heeft uitgesproken voor de bescherming van de ondernemingen, van de particuliere eigendom en de vrijheid van handel.”

“Wij zijn er van overtuigd, dat het in het algemeen belang is, dat de particuliere industrie de voor haar ontwikkeling nodige aansporingen krijgt, waardoor zij in staat zal zijn door het scheppen van nieuwe arbeidsgelegenheid, het land te dienen [...]”

“Wij verklaren, dat diegenen, die hun kapitaal in de particuliere industrie beleggen de zekerheid van een behoorlijk inkomen moeten hebben en dat de arbeiders een loon zullen verkrijgen, dat hen en hun families veroorlooft in welstand te leven.”

“Daarenboven hebben wij weer ons vertrouwen uitgesproken in de noodzakelijkheid van nauwe samenwerking tussen de leiders van de ondernemingen en van de arbeiders, en zulks niet slechts in het belang van de beide in het geding zijnde groepen, maar in dat van het algemeen welzijn.”

Bij dit nummer van “Radencommunisme” voegen we een circulaire inzake financiële bijdragen voor ons “machinepark”. We willen de ruimte die we nog disponibel hebben benutten om toch nog iets te zeggen over de politieke noodzaak ons werk voort te zetten en zo mogelijk uit te breiden.

Voor steeds meer arbeiders wordt het duidelijk, dat de grote socialistische arbeidersbeweging zich geheel heeft overgegeven aan haar nationale bourgeoisie. De aftakeling van de Tweede en Derde Internationale dus, is er voornamelijk één van beginselen. Hun landelijke secties zijn, ondanks de oude internationale leuzen die zij soms, opgepoetst, den volke vertonen, verworpen tot nationale socialistische bewegingen.

Het verschil tussen de zich noemende nationaalsocialistische beweging en de secties van de Tweede en Derde Internationale is, dat de eerste heult mat de regering van de landen waar het kapitaal op uitgesproken fascistische wijze de lakens uitdeelt en de anderen zich hecht verbonden hebben met de democratische staatsvorm waarmede de andere kapitaalsgroepen nu nog de volkeren beheersen.

Beiden schreeuwen hier te lande over Vrijheid, Arbeid, Brood voor de arbeider; recht op arbeid; het wegstemmen van het politieke christendom uit de regering en natuurlijk van elkaar uit het parlement.

